

Norsk skole sett utenfra.

Som nordmann bosatt i England i en periode er det ikke ofte man finner nyheter om Norge på de store nyhetskanalene eller riksavisene. Noen innslag er det imidlertid. Norge får svært positiv omtale i et program om velferdsordninger for barn/foreldre, hvor vi med rette blir sett på som et foregangsland. I disse valgkamptidene har vi også kunnet lese at Breiviks parti nå skal inn i regjering. Andre innslag kan være mer humørfylte. Innslaget om nordmenn som ser fjernsynsprogram om vedstabling, går inn i denne kategorien. Det som har gjort mest inntrykk på mine engelske kolleger, er imidlertid reportasjen om Bieber-konsert som grunn for flytting av tentamen. Riktig nok ble oppslaget sterkt overdrevet - tentamen ble til eksamen, men oppslaget ville likevel ha vakt store reaksjoner her. Det er simpelthen utenkelig å la en popkonsert påvirke skolens innhold på noen som helst måte.

Etter å ha bodd her i vel et år, ser jeg at det er noe med synet på skolens plass og posisjon, og ikke minst **funksjon**, som er interessant. Skolesaker er hele tiden under debatt, det være seg nytten av inspeksjon/kontroll, gratis lunsj, statlig kontroll eller ikke, og selvsagt diskusjoner rundt privatskoler/offentlige skoler. I forbindelse med årets skolestart har det også vært røster som har stilt seg tvilende til om det er riktig å sende barn på skolen før de har fylt fem år. Men skolens funksjon er ikke under debatt. Ungene er først og fremst på skolen for å lære, det være seg om de er i en privat eller en offentlig skole.

På min arbeidsplass, Det norske studiesenteret i Storbritannia (York), har vi jevnlig besøk av norske lærere og studenter. Forelesninger om det engelske skolesystemet er alltid populære, og ikke minst engasjerende, for både norske lærere og engelske forelesere. En av foreleserne starter alltid med spørsmålet «Why do we have schools», og svarene kommer ikke i den rekkefølge en engelskmann forventer.

Er det enklere å være lærer i England? Det virker ikke slik for en utenforstående. Dagene er lange, undervisningsbyrden stor, og Ofsted, det statlige kontrollorganet for skoler, kan være nådeløst. Det er for tiden konflikt mellom lærernes fagforeninger og undervisningsministeren, og det trues med streik dersom individbasert lønn innføres. Likevel søker ungdommen seg til lærerutdanningsinstitusjonene, blant annet York St. John University, som i 2013 kunne ta opp 153 nye studenter. Det var over 5000 søkere til disse plassene, og nesten 600 ble kalt inn til intervju. Institusjonen kunne dermed velge og vrake blant godt kvalifiserte kandidater. Og utvelgelsen er viktig. For igjen å referere til Ofsted, som observerer nye lærere ekstra nøye på de skolene de skal inspisere. Dersom en nyutdannet lærer ikke holder mål, blir det riper i lakken for den institusjonen som har stått for kvalifiseringen, noe som i neste omgang kan føre til at institusjonen får ta inn færre studenter.

Selv om engelske lærere har en tøff arbeidsdag, vil altså unge mennesker gå inn i denne hverdagen. Det er selvsagt mange grunner til dette, men en grunn er, som tidligere er nevnt, synet på skolens rolle og funksjon. Lærerne skal undervise, og det forventes at de har stor faglig tyngde i **det faget** de skal undervise i. På småskoletrinnet underviser riktignok en lærer i flere fag, men til gjengjeld kun på ett trinn. Det er altså ikke snakk om å ha samme lærer over flere år. Som oftest har elevene uniform, noe som også er med på å fortelle ungene at de nå har gått inn i en annen fase av livet. På min arbeidsplass er det i år to kolleger som har skolestartere. I nyinnkjøpte uniformer skal de små

være på skolen fram til 15.15 hver dag, og så er det lekser etterpå. Det er jeg som må svelge mine norske motforestillinger og la være å spørre om dette ikke er for slitsomt.

Min jobb betyr også en del besøk på privatskoler. Skolepengene er skyhøye, men de skolene jeg har besøkt, har ikke vært spesielt godt utstyrt når det gjelder teknologi. På en skole kunne internatelever fortelle at de kunne ha PC på rommet, men ikke sjekke Facebook før på kvelden. Den siste undervisningstimen jeg overvar, var en time i sannsynlighetsberegning for 13-14 åringer. Hjelpemidler: tavle og kritt, samt seigmenn i ulike farger, hvor oppgaven var å beregne sannsynligheten for å få en seigmann i en bestemt farge. Slik holdt de på i 60 minutter, med noe skriving på slutten, men ellers felles oppgaveløsning. Dersom noen prøvde å gjøre noe annet, ble de meget effektivt dradd inn i fellesskapet igjen. På samme privatskole hadde fjortenåringer av begge kjønn tegning med aktmodell, uten at dette ble sett på som problematisk.

I tillegg til at lærerne har mer forståelse og respekt for den oppgaven de skal utføre, har rektor armslag til å skape den skolen hun/han ønsker. For øyeblikket har engelske TV-seere innblikk i en nordengelsk skole, gjennom serien *Educating Yorkshire*. Her er rektor både menneskelig og tøff og går inn i enhver konflikt. Han strekker seg langt for å slippe å utvise problemelever, men i siste program så vi hvordan en elev ble flyttet til en skole i en annen by, med løfte om retur dersom aggressiv adferd rettes opp. Og adferden ble rettet opp, og det ble retur. En annen effektiv straff var utestengning fra årets avslutningsball.

I forrige uke kom resultatet av fjorårets skoleinspeksjoner. Resultatene var oppmuntrende, ikke minst for statlige skoler. 78% av de statlige skolene var nå enten «Good» eller «Outstanding», noe som blir sett på som et svært godt resultat. Er engelske skoler dermed bedre enn de norske? Denne kronikken har ikke noe svar på det spørsmålet, men det er min klare oppfatning at det er enklere og mer attraktivt å både bli og være lærer i en skole der skolens funksjon og lærernes rolle er mer tydelig definert.

--

Guri Figenschou Raaen har permisjon fra sin stilling som førstelektor ved Høgskolen i Nord-Trøndelag og er for tiden daglig leder ved Det norske studiesenteret i Storbritannia (York).